

Povídání ateistovo a malování Mgr. Plivníkovo věcí křesťanských se týkající. Část 25.

=====

Se svatým Augustinem je jedna velká a netypická potíž. Zatímco o světcích jemu současných toho většinou víme dost málo, v jeho případě je tomu přesně naopak. Písemných materiálů už z doby jeho současníků a z jeho vlastního pera je tolik, že by to bezpochyby vydalo na mnohodílný televizní seriál, přičemž počet dílů by se určitě počítal v desítkách a blížil stovce. A nechybělo by v něm vůbec nic – přes milostnou telenovelu, po boje o moc, dramata v podsvětí a v zákulisí, střety ideologické a náboženské, vražedné události válečné, ticho v klášterních prostorách ani nadšení davů při kázáních, totální zánik jednoho světa.

Aurelius Augustinus byl berberského původu. Narodil se v severoafrické části pomalu zanikajícího římského imperia v r. 354 v dnešním Alžírsku. Měl ale římské občanství, jeho mateřštinou byla latina. Křesťanství v té době už nebylo pronásledováno, ale stávalo se státním náboženstvím. Jeho otec byl skoro celý život pohan, teprve v závěru život se přikláněl ke křesťanství, matka Monika pak byla zbožnou křesťankou, která dlouhá léta vedla boj za synovo napravení, ovšem tento zápas zahájila dost pozdě. Augustin byl totiž velmi inteligentní a současně jeho chování hraničilo s úplnou amorálností. Není možné zde v pár řádcích vylíčit, co všechno konal či dokonce antisociálního spáchal. Na jedné straně vystudoval třeba rétoriku, dokonce ji i vyučoval na univerzitách v Římě či v Miláně, ovšem současně se pohyboval v kriminálním podsvětí a hýřil a řádl se „zlatou mládeží“ (což je pojem, který známe i dnes, týkající se nevázanosti nepostizitelných floutků z „dobrých“ rodin). Oba jeho rodiče byli velmi ctižádostiví a on rovněž. Oni i on dělali vše pro to, aby vynikl a udělal „kariéru“. To se mu i dařilo, protože jeho řečnické schopnosti, podložené značnými znalostmi ho k tomu přímo předurčovaly. Nepatrným náznakem sebeomezování po jeho počátečním zdivočelém sexuálním životě bylo, když si v 17 letech našel milenkou, které pak ale byl 14 let věrný a s níž měl krátce po seznámení syna, který ho potom provázal po celý svůj nedlouhý život.

Náboženská situace v té době byla jedním slovem řečeno chaotická. Dožívaly všelijaké pohanské zvyky a tradice, křesťanství ani zdaleka nemělo jednu tvář, ale zmítalo se v sektářském boji, z nichž každá sekta si nárokovala absolutní pravdu a i velmi nepřátelsky reagovala na ty ostatní. Augustin se přidal k manichejcům – to byla sekta kompilující všemožná náboženství, pod jednou „naukou“ bylo splácáno kdeco od staroperských představ, přes judaismus, křesťanství až po buddhismus. (Manicheismus se převalil nakonec přes Asii až do Číny, kde byl praktikován ještě v 17. století a dodnes je zakázaným náboženstvím ve Vietnamu). Ani manicheismus ale Augustina neuspokojil. Hodně se shlížel v Ciceronovi, a když se mu poprvé dostalo do ruky Písmo svaté, odmítl ho jako primitivní, nedosahující Ciceronovy vyjadřovací vznešenosti.

Augustin uprchl z Afriky, protože Katágo už nestačilo jeho rozletu, oklamal i matku, aby ho nemohla následovat do Říma. Ta se tam nakonec stejně dostala a stále silněji na syna naléhala, aby se stal křesťanem. Dokonce mu sjednala i svatbu s dívkou, která měla být sňatku schopna až za dva roky. Augustin tedy odvrhl svou dosavadní milenkou, ta se vrátila bez syna do Afriky, jenže Augustin si zatím našel novou dočasnou milenkou, která mu měla hovět jeho choutkám, než dojde ke svatbě. A v tomto mezidobí došlo k Augustina k absolutnímu obrácení. Pod vlivem biskupa Ambrože a jednoho spolukrajana se znovu seznamuje s křesťanstvím a Písmem svatým, a hlubokým dojmem na něj zapůsobilo líčení o životě poustevníka sv. Antonína. V roce 387 je biskupem Ambrožem pokřtěn. Jeho matce se splnil životní sen. Augustin pak vyhnal i druhou milenkou, zrušil zasnuby, a s matkou a synem se chtěl vrátit do Afriky. Matka však umírá a to ho ještě na nějaký čas zdrželo v Římě. Po konečném návratu do Afriky se chtěl stát poustevníkem, nejdříve ovšem založil mnišskou komunitu. A tady se znovu rozšířila jeho pověst skvělého rétora. Už po několika víceméně náhodných kázáních si ho davy lidu vyžádaly za kněze a kazatele. Kromě kazatelské činnosti se věnoval teoretickému zápasu především se sektou donaistů. V rámci jím založené mnišské komunity předčasně zemřel jeho syn. Augustinova sláva se ale šířila. Z poustevnických a mnišských záměrů nezbylo prakticky nic. Davy věřících ho donutily vzít posléze i uvolněnou funkci biskupa v Hippo Regiu. Na jeho kázání se scházeli lidé zdaleka. Trvala i několik hodin, ale nikdo neodcházel.

Jeho teoretická činnost vedla k sepsání mnoha knih, z nichž asi nejdůležitější je jeho „Vyznání“ v níž sepsal svůj život včetně svého zdivočelého mládí. Jeho spisy vycházejí dodnes. Zachovalo se mnoho

textů jeho kázání. Nelze zde uvést podstatu jeho teologie, ale vzaly ji za svou prakticky všechny křesťanské církve, a Augustin nese titul „učitel církve“. Konec jeho života byl tragický. Přes dnešní Španělsko zaútočily na severoafrické provincie Říma kmeny Vandalů. Celou zemi prakticky vyvraždily a spálily, oblehly i město Hippo Regius, kde Augustin působil, a on zde při obléhání ve věku 76 let v roce 430 zemřel.

Severní Afrika byla pro křesťanství ztracena, později se tam natáhli mohamedáni a jsou tam dosud. Je docela smutné, že kromě jistého okruhu věřících a kruhů církevních dnešní „moderní“ člověk o Aureliovi Augustinovi prakticky nic neví, byť jeho socha hlavně v sousoších je v kdejakém městě třeba u morových či mariánských sloupů. Velmi často nabízí kolemjdoucím planoucí srdce. Přítel Mgr Plivník se to snaží alespoň trochu svým obrázkem napravit.

=====

(Znalcům historie s omlouvám za přílišné zestručnění a zjednodušení.)

